

Науково-практична конференція «Постать Тараса Шевченка: соціокультурний та українознавчий контекст»

09 квітня 2015 р. в молодіжному залі Київського міського будинку вчителя відбулася науково-практична конференція «Постать Тараса Шевченка: соціокультурний та українознавчий контекст», ініційована Науково-дослідним інститутом українознавства та Інститутом післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

Конференція була зорієнтована найперше на потреби освітян, і саме така специфіка визначило тематику виступів її учасників. Проте формат її роботи не обмежувався лише науковими доповідями: її організатори запропонували вчителям та методистам осмислити постать Тараса Шевченка в системі координат історії, літератури, художньої творчості, музики. Зокрема, увазі освітянської громади була запропонована підготована НДІУ виставка «Кобзарів», серед яких були й унікальні дореволюційні видання, переглянути трейлер документального фільму «Кобзар», наданого Головою Державного агентства України з питань кіно. Власне, простір мистецько-світоглядної інтерпретації Шевченка був і лишається безмежним: «Кобзар» як дискурс, тотальність та унікальний феномен національного світу, «супроводжуючи» українську людину впродовж цілого її життя, повсякчас виступає імперативом свободи та гідності як конкретної особистості, так і цілого народу.

Вітаючи учасників конференції, доктор історичних наук Зінченко А. Л., заступник директора Науково-дослідного інституту українознавства, наголосив: «Ми перебуваємо в часі здійснення великої візії та місії Т. Шевченка, сутністю якої є ідея визволення України від імперії, визволення, яка принесе свободу також і іншим поневоленим народам. Характерно, що ставлення до Т.Шевченка в різних регіонах України синхронізується з різними етапами політичного самоусвідомлення українства: у Галичині вже у ХІХ столітті дуже усвідомили, що Т. Шевченко – це боротьба за незалежність, натомість на Правобережжі його сприймали насамперед в контексті боротьби проти кріпацтва».

Завідувач відділу української філології НДІУ Ціпко А. В., у виступі на тему: «Шевченкове слово і концептосфера українського романтичного «Золотого віку», схарактеризував специфіку відтворення «високої минувшини» у романтичній добі українського письменства, пошукового споглядання «Золотого віку», який переносить – пересилає «свої образи» через межі часу. «Показавши сучасникам тогоденний стан української пам'ятної монументалістики пензлем у фарбах, Т. Шевченко зробив так само сповнений значного болю, але набагато глибинніший та розлогіший у роздумуваннях, виклад у слові – у написаній поєми-містерії «Великий льох». Особливий доробок складають замалювання Суботова та Мотриного монастиря, гетьманської забудова в Батурині».

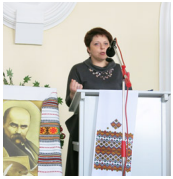
Хоменко О. А., науковий співробітник відділу української філології Науково-дослідного інституту українознавства відмітив: «В публічному дискурсі Російської імперії регулярно актуалізується теза про принципову відмінність світогляду, психології, навіть самої мови українців Центральної України, яку історично називають Наддніпрянщиною, та українців Галичини.

У цій ситуації найважливішим чинником утвердження соборності виявилась творчість Т.Шевченка. Поет Великої України, який став культовою постаттю і на її східних та центральних, і на західних теренах, він утвердив той спільний знаково-символічний простір українства, у якому не було місця для поділів на ворогуючі локальні ідентичності. Саме ім'я Шевченка стало тим імперативом, яка розгортав процес всеукраїнського єднання у політичній, культурній, літературно-мистецькій площинах. Акт Злуки 22 січня 1919 р. – закономірне завершення цього націєтворчого процесу».

Змістово наповненою була доповідь Чуйко Т. П., заступника директора з наукової роботи Національного музею Тараса Шевченка – «Особливості інтерпретації образу Тараса Шевченка в живописі й графіці XIX–XXI століть». Спираючись на візуальний матеріал різних історичних періодів та стильових епох, Т. Чуйко дослідила внутрішню логіку трансформації художнього образу Шевченка – від доби пошевченківського романтизму, через глибинні формовияви народно-побутового потрактовування іконографії Кобзаря до нормативно-соцреалістичних тенденцій «радянізованого» Шевченка та модерного

«прочитання» його постаті й чину.

Шептицька Т., науковий співробітник Центру українознавства філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка, виголосила доповідь – «Пошанування Тараса Шевченка як механізм національного самозбереження зарубіжного українства», у якій застановлася на ролі і місці творця української національної ідеї в процесі самоусвідомлення та національного згуртування української діаспори.

Бойко Т. І., завідувач відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ, наголосила на специфіці поколінневих трансформацій Шевченкового мета тексту. Непроминальні запитання, поставлені великим поетом – «хто ми, чийх батьків, чим, за що закуті» – то наріжні камені пошуків історичної правди та відновлення української ідентичності.

Підсумовуючи Бойко С. М., старший науковий співробітник відділу освітніх технологій та популяризації українознавства НДІУ у доповіді «Націєтворча місія Шевченкового слова» зацентувала увагу на популяризації Кобзарєвого слова серед молодого покоління, особливо зацентувавши на тих новітніх педагогічних технологіях, які реалізуються в науковій практиці НДІУ, а Смольницька О. О. старший науковий співробітник відділу української філології Науково-дослідного інституту українознавства, по-новому висвітлила окремі аспекти рецепції творчості Т. Шевченка у виступі «Неоміфологічне підґрунтя релігійного дуалізму (на матеріалі поезії Тараса Шевченка і Віри Вовк).

Учасники Круглого столу ухвалили резолюцію, у якій, серед іншого, наголосили на доконечній потребі розробки нових шевченкознавчих циклів та популяризації відповідного контенту в національних ЗМІ, що уможливить вихід на якісно новий рівень актуалізації та розуміння творчості Тараса Шевченка.

Юрій Беззуб

Анатолій Ціпко

Василь Ковальчук

Ольга Смольницька